

## *Utószó*



## A MEGBÉKÉLÉS NAPJA

Hetven év elmúltával bízhatunk-e abban, hogy valóban a megbékélés napja lett 2013. június 26-a? Ehhez az oktatásban, a történelem tanításában változás kell. Meg kell ismernünk a múltat, meg kell tanítani az igaz történelmet. Hisz az éremnek két oldala van. Meg kell ismerni mindkét oldalát.

Húsz éven keresztül emlékeztünk meg engedély nélkül Csúrogon, a sintérgödörnél, apáink sírhelyénél. A kereszteteket sorra összetörték, a kőből készült emléktáblát kalapáccsal szétverték. A gyűlölet egyes emberekben még mindig él. Merem remélni, hogy most ezt a szobrot, amit az ártatlanul kivégzett magyarok emlékére állított fel a szerb kormány, nem fogják bántani. Bár az emlékpark, amit ígérték, az nem lett kész, de én bízok abban is, hogy egyszer az is elkészül, mint ahogy a szerb áldozatok emlékére elkészült a múzeum, amit a magyar kormány fizetett.

Amikor megállapodott a két köztársasági elnök, hogy lesz egy közös koszorúzás, bár még nem tudtuk, hogy Csúrogon lesz, megkérdezte egy szerb riporter tőlem, hogy mit gondolok én a megbékélés napjáról. Akkor azt mondtam, hogy akkor lesz az igazi megbékélés, ha Nikolić elnök eljön ide a kereszt elé, a sintérgödörhöz, és fejet hajt az áldozataink előtt. Nem kell, hogy szóljon egy szót sem, csak legyen itt, és hajtson fejet! Akkor még nem tudtam, hogy Csúrogon lesz a közös főhajtás, és azt sem, hogy lesz egy emlékmű.

Nikolić elnök valóban eljött, fejet hajtott, igaz, nem szólt egy szót sem. Teljesült a kívánságom. Ez megtörtént.

Húsz éven keresztül próbáltam, próbáltuk elérni azt, hogy legyen egy maradandó emlékmű, egy emlékpark, de nem sikerült addig, amíg egy politikai szervezet nem állt mellém. Ezért köszönet jár a VMSZ elnökének.

Számomra az elnöki főhajtás olyan volt, mint egy katonai tiszteletadás a magyar áldozatokért.

Igaz, hogy a bocsánatkérés a mai napig nem hangzott el. Talán egyszer az is elhangzik még.

Remélem, hogy az emlékmű környéke egyszer emlékpark lesz, és nem gyalázzák meg még jobban az áldozataink emlékét.

Azonban az igazi megbékélés akkor lesz, ha a mindenkori szerb kormány ki mondja, hogy 1944–45-ben nagyon sok ártatlan magyart kivégeztek. Erre még várunk kell.

Bár a bocsánatkérés elmaradt, de az elnöki főhajtás megtörtént.

Mi, túlélők még mindig várjuk a bocsánatkérést, az erkölcsi és anyagi kártérítést.

Nagyon jó érzés volt látni a két köztársasági elnököt, Áder Jánost és Tomislav Nikolićot, amint fejet hajtának az áldozataink előtt. Köszönet jár nekik.

Köszönöm a magyar kormánynak, hogy segített megvalósítani, amiért éveken keresztül küzdöttünk!

Csak akkor élhetünk békességben itt, a Vajdaság közepén, ha tiszteljük egymást, ha tiszteljük egymás áldozatait is.